JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
F. G. JACOBS
4 päivänä heinäkuuta 1996 *

1. Hoge Raad der Nederlanden on nostanut tässä asiassa esiin kysymyksen, joka koskee ennen kaikkea sitä, onko alankomaalaisen tuomioistuimen pantava täytäntöön tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehdyn Brysselin yleissopimuksen [1] mukaisesti saksalaisen tuomioistuimen näennäisesti asianosaisten välillä käydyssä oikeudenkäynnissä antama tuomio, kun vastaajat eivät olleet tietoisia oikeudenkäynnistä Saksassa ja kun heitä edustettiin saksalaisessa tuomioistuimessa ilman heidän valtuutustaan.

Asian kannalta merkitykselliset Brysselin yleissopimuksen määräykset

2. Nyt käsiteltävänä olevat määräykset sisältyvät Brysselin yleissopimuksen III osastoon, jonka otsikko on "Tunnustaminen ja täytäntöönpano".

3. Yleinen tunnustamista koskeva sääntö on vahvistettu 26 artiklan ensimmäisessä kappaleessa, jossa määrätään seuraavasti: "Sopimusvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan toisessa sopimusvaltiossa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista."

4. Poikkeuksista yleissääntöön määrätään 27 artiklassa, jossa luetellaan tilanteita, joissa sopimusvaltion tuomioistuimen on kieltäydyttävä tunnustamasta tuomiota, jonka toisen sopimusvaltion tuomioistuin on antanut; kahtena ensimmäisenä tällaisena tilanteena mainitaan 27 artiklassa,

"1) jos tunnustaminen on vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), jossa tuomioon vedotaan;

2) jos tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan, eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu asianmukaisesti tiedoksi niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa".

* Alkuperäinen kieli: englanti.

1 — Tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehty yleissopimus, sellaisena kuin se on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä liittymissopimuksella (EYVL 1978 L 304, s. 77) sekä Helleenien tasavallan liittymisestä 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä liittymissopimuksella (EYVL 1982 L 388, s. 1).

5. Yleissopimuksen 28 artiklassa määrätään yleistä tunnustamisvaatimusta rajoittavista lisäpoikkeuksista, jotka liittyvät vakuutus- ja kuluttajasopimuksiin, yleissopimuksessa yksinomaiseen toimivaltaan määrättyihin asioihin ja eräisiin sellaisiin tuomioihin, joiden osalta sopimusvaltio voi sopia kolmannen valtion kanssa tunnustamatta jättämisestä.

6. Yleissopimuksen 29 artiklassa määrätään seuraavasti: "Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi."

7. Yleissopimuksen 34 artiklassa, joka koskee toisen sopimusvaltion tuomion täytäntöönpanoa, määrätään sen toisessa kappaleessa, että täytäntöönpanoa koskeva "hakemus voidaan hylätä ainoastaan jollakin 27 ja 28 artiklassa mainitulla perusteella"; kolmannessa kappaleessa tähän lisätään seuraavaa: "Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi".

8. Perusteet, joilla tuomioistuimen on kieltäydyttävä tuomion tunnustamisesta, ovat siten täysin samat kuin ne perusteet, joilla se voi kieltäytyä täytäntöönpantavaksi määräämisestä. Kansallisen tuomioistuimen kysymykset koskevat tuomion tunnustamista; asianosaisten huomautuksissa ja niissä yhteisöjen tuomioistuimen tuomioissa, joihin tässä ratkaisuehdotuksessa useassa kohdassa viitataan, on toisinaan puhe tunnustamisesta, toisinaan täytäntöönpanosta, joskus molemmista.

Asian tausta ja käsiteltäväksi saatetut kysymykset

9. Pääasian tosiseikkoja on ennakkoratkaisukysymysten esittämisestä tehdyssä päätöksessä selostettu hyvin niukasti. Suurin osa seuraavassa esitettävästä perustuu siten, kun muitakaan tietoja ei ole käytettävissä, pääasian muutoksenhakijoiden esittämiin väitteisiin, joita siten ei voida pitää selvitettyinä.

10. Aikana, jolloin täytäntöönpantavaksi haluttun tuomioon liittyneet tosiseikat tapahtuivat, Hendrikmanit, pääasian muutoksenhakijat, asuivat molemmat Alankomaissa ja olivat (sittemmin puretun) alankomaalaisen yhtiön Hendrikman BV:n ainoat osakkeenomistajat. Yhtiö harjoitti kosmetiikan tukkumyyntiä. Vuonna 1989 käytiin Düsseldorfissa sijaitsevan Partnership Managementin edustajien, Conradin ja Ernstin kanssa neuvotteluja, joiden tarkoituksena oli Hendrikman BV:n Saksassa tapahtuvan markkinoinnin antaminen näille tehtäväksi. Conrad ja Ernst tilasivat saksalaiselta yhtiöltä, Magenta Druck & Verlag GmbH:lta kirjepaperia, käyntikortteja ja leiman, joissa kaikissa luki "Dekor Display" ja "Markenvertrieb Hendrikman & Hendrikman, Ben & Ria Hendrikman —— Düsseldorf ——". Conradin ja Ernstin huhtikuussa 1989 tästä tilauksesta saamaa laskua ei koskaan maksettu. Magenta nosti kesäkuussa 1989 kanteen Amtsgericht Düsseldorfissa Hendrikmaneja vastaan. Haasteesta, jossa vastaajista käytettiin nimitystä "Herr und Frau Ben & Ria Hendrikman, handelnd unter der Firma Dekor

Display, Markenvertrieb Hendrikman & Hendrikman —— per adresse Werner Conrad —— Düsseldorf", ilmenee, että se annettiin tiedoksi Conradin osoitteessa; ja että lokakuussa 1989 Conrad tai Ernst pyysi yhtiön kirjepaperia käyttäen paikallisia lakimiehiä huolehtimaan puolustuksesta.

11. Hendrikmanien mukaan heillä ei ollut mitään tietoa haasteesta tai siihen annetusta vastauksesta.

12. Syistä, jotka ilmeisesti eivät ole Hendrikmanien tiedossa, kanne hylättiin; huhtikuussa 1991 Landgericht Krefeld kuitenkin kumosi tämän tuomion valituksen johdosta, minkä jälkeen Amtsgericht Nettetal (jonne Amtsgericht Düsseldorf oli siirtänyt asian käsittelyn) määräsi heinäkuussa 1991 antamallaan päätöksellä Hendrikmanit korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

13. Landgerichtin tuomio ja oikeudenkäyntikuluja koskeva päätös annettiin Hendrikmaneille tiedoksi Alankomaissa syyskuussa 1991 ilmoituksin, että maksun laiminlyönti johtaisi täytäntöönpanopyynnön esittämiseen. Tammikuussa 1992 Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhagen puheenjohtaja antoi Magentalle oikeuden tuomion täytäntöönpanoon Alankomaissa Hendrikmaneja vastaan. Tuomio, oikeudenkäyntikulupäätös ja kyseisen tuomioistuimen puheenjohtajan tekemä täytäntöönpanokelpoisuuspäätös sisältyivät 11.2.1992 tehtyyn tiedoksiantoon, jossa kehotettiin noudattamaan niitä uhalla, että ne muussa tapauksessa johtaisivat pakkotäytäntöpanoon. Vedoten Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 1 ja 2 kappaleeseen Hendrikmanit jättivät 10.3.1992 puheenjohtajan päätöksestä valituksen Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhageen.

14. Ennakkoratkaisukysymysten esittämisestä tehdyn päätöksen mukaan Hendrikmanit esittivät valituksessaan, että (i) heitä edustettiin oikeudenkäynneissä Saksassa ilman valtuutusta; (ii) he eivät koskaan olleet saaneet haastehakemuksia; (iii) Conrad ja Ernst toimivat ilman valtuutusta pyytäessään heidän nimissään paikallisia lakimiehiä edustamaan heitä; (iv) tämän johdosta oikeudenkäynnin asianosaisina olivat todellisuudessa Hendrikmanien asemesta Conrad ja Ernst; (v) saksalaiset tuomioistuimet olettivat virheellisesti, että Hendrikmanit olisivat olleet oikeudenkäynneissä pätevästi edustettuina; (vi) tämän seurauksena tuomiot oli annettu heitä vastaan ilman että heillä olisi ollut mahdollisuus puolustautumiseen; (vii) tuomioiden tunnustaminen ja tässä asiassa täytäntöönpano olisi vastoin oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), koska sillä loukattaisiin perusteettomasti henkilön riippumattomuutta koskevaa perusperiaatetta ja kontradiktorista perusperiaatetta.

15. Valitus hylättiin helmikuussa 1994. Ennakkoratkaisukysymysten esittämisestä tehdyn päätöksen mukaan Arrondissementsrechtbank katsoi, että (i) Brysselin yleissopimuksen 29 artiklassa kielletään tutkimasta

sitä, oliko Saksan tuomioistuimilla oikeus olettaa, että kyseinen edustus oli pätevä; (ii) Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 1 kappaletta olisi tulkittava suppeasti, vaikka oikeusjärjestyksen perusteista voi olla kysymys, jos sen valtion oikeudessa, jossa tuomio annettiin sellaista vastaajaa vastaan, joka ei ollut tietoinen häntä vastaan käydystä oikeudenkäynnistä ja joka ei ollut siinä pätevästi edustettuna, ei anneta mahdollisuutta muutoksenhakuun tai jos muutoksenhaku ei asiassa muista syistä ole mahdollinen; (iii) vaikka Hendrikmanit eivät olleet tietoisia oikeudenkäynneistä eivätkä olleet pätevästi edustettuina, he eivät kuitenkaan voi vedota 27 artiklan 1 kappaleeseen, koska he olisivat voineet pyytää tuomion ja päätöksen kumoamista edustuksen puuttumisen vuoksi yhden kuukauden määräajassa ensimmäisestä tiedoksiannosta syyskuussa 1991 alkaen, siten kuin Saksan siviilioikeudenkäyntilain 586 pykälässä säädetään; ja (iv) Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaletta ei voida soveltaa, koska asiassa ei ole kysymys siitä, että vastaajan olisi todettu jääneen pois oikeudenkäynnistä.

16. Käsiteltäväkseen saatetussa valitusasiassa Hoge Raad on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko Brysselin yleissopimuksen 29 artiklaa tulkittava niin, että sen valtion tuomioistuimen, jossa tuomioon vedotaan, on täysin pidättäydyttävä tutkimasta sitä, onko vastaaja ollut pätevästi edustettuna alkuperävaltiossa käydyssä oikeudenkäynnissä, vaikka siinä oikeudenkäynnissä tuomioistuin ei ollutkaan ottanut kantaa tähän seikkaan?

2) a) Onko Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 1 kappaletta tulkittava niin, että se estää tunnustamasta toisessa sopimusvaltiossa annettua tuomiota, jos vastaaja ei ole ollut pätevästi edustettuna kyseisessä oikeudenkäynnissä eikä ole ollut edes siitä tietoinen, vaikka hän on jälkikäteen saanut tiedon annetusta tuomiosta ja vaikka hän on jättänyt hakematta muutosta tähän tuomioon alkuperävaltion menettelyä koskevien säännösten mukaisesti?

2) b) Onko tässä asiassa merkitystä sillä, että määräaika muutoksenhaulle on yksi kuukausi siitä, kun tuomio annettiin vastaajalle tiedoksi?

3) Onko Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaletta tulkittava niin, että sitä sovelletaan silloinkin, kun tuomioita ei tosin ole annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan, mutta haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ei ole annettu vastaajalle asianmukaisesti tiedoksi hyvissä ajoin, eikä hän ole ollut oikeudenkäynnissä pätevästi edustettuna?"

17. Kuten komissio toteaa, ennakkoratkaisukysymysten esittämisestä tehdystä päätök-

sestä ei ilmene, miten asianlaita tosiasiallisesti oli, eli tiesivätkö Hendrikmanit oikeudenkäynneistä Saksassa ja olivatko he niissä pätevästi edustettuina: jos yhteisöjen tuomioistuin katsoisi, että tiedon tai pätevän edustuksen puuttuminen voi periaatteessa estää saksalaisen tuomion automaattisen tunnustamisen ja täytäntöönpanon Alankomaissa, alankomaalaisten tuomioistuinten on sen vuoksi ennen täytäntöönpanopyynnön hylkäämistä selvitettävä, täyttyvätkö nämä edellytykset.

18. Ei myöskään ole ilmeistä, millä perusteella saksalaisilla tuomioistuimilla on tuomiovalta oikeudenkäynnissä, jossa vastaajina ovat Alankomaissa asuvat henkilöt. Oletan, vaikka sitä ei missään todeta, että nämä tuomioistuimet nojautuivat asiassa yleissopimuksen 5 artiklan 1 kappaleen mukaiseen erityiseen toimivaltaan sillä perusteella, että ne olivat riidanalaisen sopimusvelvoitteen täyttämispaikan tuomioistuimia.

19. Käsittelen ennakkoratkaisukysymyksiä järjestyksessä, joka poikkeaa niiden esittämisestä tehdyn päätöksen järjestyksestä. Käsittelen ensin kansallisen tuomioistuimen viimeistä kysymystä, joka koskee yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaletta (tuomioiden antaminen vastaajan jäätyä pois oikeudenkäynnistä), sillä katson sitä koskevan vastaukseni ratkaisevan muutkin kysymykset.

Yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappale: poisjäänyttä vastaajaa vastaan annettu tuomio

20. Kansallisen tuomioistuimen viimeinen kysymys koskee ennen kaikkea sitä, onko tuomio annettu 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetulla tavalla "poisjäänyttä vastaajaa vastaan", jos se on annettu oikeudenkäynnissä, jossa vaikkakaan vastaajan ei ole todettu jääneen pois, hän ei kuitenkaan ole ollut pätevästi edustettuna eikä hänellä ole ollut tietoa oikeudenkäynnistä.

21. Jos vastaus tähän kysymykseen on myöntävä, kansallisen tuomioistuimen on ennen tuomion täytäntöönpanosta määräämistä tutkittava, ovatko nämä kaksi tässä määräyksessä asetettua edellytystä täyttyneet. Nämä edellytykset ovat erilliset ja niiden on täytyttävä samanaikaisesti: ensimmäistä edellytystä, joka koskee asianmukaista tiedoksiantamista, on arvioitava sen valtion, jossa tuomio annettiin, prosessioikeuden sekä kysymykseen tulevien kansainvälisten sopimusten perusteella; toinen edellytys, joka koskee tiedoksiantamista niin hyvissä ajoin, että vastaaja on voinut valmistautua vastaamaan asiassa, on tosiseikkoja koskeva kysymys, jota sen tuomioistuimen, jossa täytäntöönpanoa haetaan, on arvioitava ottamalla huomioon sen käsiteltävänä olevan asian olosuhteet. [2]

2 — Asia 166/80, Klomps, tuomio 16.6.1981 (Kok. 1981, s. 1593, 15 kohta); asia 49/84, Debaecker, tuomio 11.6.1985 (Kok. 1985, s. 1779, 13 kohta); asia C-305/88, Lancray, tuomio 3.7.1990 (Kok. 1990, s. I-2725, 18 ja 29 kohta).

22. Kysymysten sanamuoto antaa aiheen olettaa, että kansallinen tuomioistuin katsoo, ettei kumpaakaan näistä edellytyksistä ole täytetty. Sen vuoksi se haluaa selvittää, onko vastaajien katsottava jääneen pois oikeudenkäynnistä, jolloin 27 artiklan 2 kappaleen soveltamisen vuoksi se ei voi tunnustaa tuomiota. Vaikka Saksan hallitus on tässä ennakkoratkaisumenettelyssä ilmoittanut, että tiedoksiantaminen on tapahtunut asianmukaisesti, siten kuin Saksan oikeudessa säädetään, on ennakkoratkaisukysymykset esittäneelle tuomioistuimelle mahdollista päätyä siihen, ettei toinen edellytys täyty. Ongelmana tässä asiassa on sen vuoksi se, onko tuomio annettu 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetulla tavalla poisjäänyttä vastaajaa vastaan.

23. Ainoa asia, jossa yhteisöjen tuomioistuin on nimenomaisesti arvioinut kysymystä siitä, mitä tarkoitetaan 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetulla poisjäännillä, on asiassa Sonntag [3] annettu tuomio. Tämä asia koski Italiassa käytyä rikosoikeudenkäyntiä saksalaista opettaja Sonntagia vastaan sen vuoksi, että hän olisi huolimattomuudellaan aiheuttanut koulun matkalla Italiaan vakavasti loukkaantuneen koululaisen kuoleman. Kuolleen koululaisen vanhemmat ja hänen veljensä liittyivät asianomistajina rikosoikeudenkäyntiin vaatien Sonntagin velvoittamista korvaamaan onnettomuudesta aiheutuneen vahingon. Asianomistajien ilmoitus aikeistaan nostaa siviilikanne annettiin tiedoksi Sonntagille. Hän oli laillisesti edustettuna rikosasiain tuomioistuimessa siinä oikeudenkäynnissä, jossa hänet todettiin syylliseksi rikosperusteisesti ja jossa hänet velvoitettiin maksamaan vahingonkorvausta asianomistajille. Kyseinen saksalainen tuomioistuin hyväksyi asianomistajien pyynnön tuomion siviiliperusteisen osan täytäntöönpanosta. Sonntag valitti Oberlandesgerichtiin, joka hylkäsi valituksen; hän valitti edelleen Bundesgerichtshofiin, joka esitti yhteisöjen tuomioistuimelle useita kysymyksiä, joista yksi oli seuraava:

"Onko vastaaja saapunut oikeudenkäyntiin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetulla tavalla, jos asia koskee siviiliperusteista vahingonkorvausvaatimusta rikosasiain tuomioistuimessa käsiteltävän syytteen yhteydessä — — ja jos henkilö, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, vastasi itse valitsemansa avustajan välityksellä syytteeseen mutta ei ottanut kantaa siviiliperusteiseen vaatimukseen, jonka osalta esitettiin myös suullisia perusteluita avustajan läsnäollessa?"

24. Julkisasiamies Darmon suositti poikkeuksen tulkitsemista suppealla tavalla todeten seuraavasti: "Tullakseen sovellettavaksi 27 artiklan 2 kappaleessa mielestäni edellytetään välttämättä, että vastaaja on jäänyt pois, *ja että tämän on sen valtion tuomioistuin todennut, jossa oikeudenkäynti alun perin käytiin* — —". [4] Tämä toteamus on kuitenkin liitettävä asiayhteyteensä: asiassa Sonntag ei kiistetty sitä, että vastaaja oli ollut tietoinen oikeudenkäynnistä kokonaisuudessaan ja että häntä oli edustanut käsittelyssä hänen valitsemansa edustaja.

3 — Asia C-172/91, tuomio 21.4.1993 (Kok. 1993, s. I-1963).

4 — Ratkaisuehdotuksen 82 kohta; kursivointi kirjoittajan.

25. Yhteisöjen tuomioistuin ei noudattanut julkisasiamiehen näkemystä. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että 27 artiklan 2 kappaleen tarkoituksena on sen takaaminen, ettei tuomiota tunnusteta tai panna täytäntöön yleissopimuksen mukaisesti, jos vastaajalla ei ole ollut tilaisuutta puolustautua siinä tuomioistuimessa, jossa asiaa alun perin käsiteltiin. Tunnustamatta jättäminen 27 artiklan 2 kappaleen mukaisesti on siten mahdollista ainoastaan, jos vastaaja on jäänyt pois alkuperäisestä käsittelystä, seuraavasti:

"Sen vuoksi tähän määräykseen ei voida vedota, jos vastaaja on ollut paikalla tai jos hänelle ainakin on annettu tiedoksi vaatimukset ja hänellä on ollut tilaisuus järjestää puolustautumisensa. — —

Vastaajan on katsottava olleen läsnä rikosasiain tuomioistuimessa käytyyn rikosoikeudenkäyntiin yhdistettyjen korvausvaatimusten osalta yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetulla tavalla, jos vastaaja on vastannut itse valitsemansa avustajan kautta syytteisiin oikeudenkäynnissä, vaikka hän ei ole ottanut kantaa siviiliperusteisiin vaatimuksiin, joiden osalta esitettiin suullisia perusteluita tämän avustajan ollessa läsnä." [5]

26. Vaikka asian Sonntag tosiseikat eroavat täysin tämän asian olosuhteista, on pantava merkille yhteisöjen tuomioistuimen valmius kehittää itsenäistä tulkintaa "poisjäänyttä vastaajaa vastaan" annetun tuomion käsitteelle, ilman että tulkinta perustuisi kyseisen tuomion antaneen tuomioistuimen kansallisen oikeuden säännöksiin. Tämä vastaa julkisasiamies VerLoren van Themaatin näkemystä, kun hän aiempia tapauksia tarkasteltuaan totesi asiassa Debaecker [6], että "27 artiklan 2 kappaletta olisi tulkittava riippumattomasti yleissopimuksen itsenäisenä määräyksenä". [7]

27. Katson, että yhteisöjen tuomioistuimen toteamus asiassa Sonntag 27 artiklan 2 kappaleen soveltamisalasta ja erityisesti sen tulkinta "poisjääneen vastaajan" merkityksestä vahvistaa näkemystä, että määräystä sovelletaan, jos vastaajalle ei tosiasiallisesti ole ilmoitettu vaatimuksista ja jos hän ei ole vastannut niihin valitsemansa avustajan välityksellä, vaikka tuomion antanut tuomioistuin ei olisikaan muodollisesti todennut, että tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan.

28. Tällainen tulkinta on mielestäni yhteensopiva yhteisöjen tuomioistuimen aiemmissa asioissa ilmenneen valmiuden kanssa tulkita 27 artiklan 2 kappaletta laajasti. Vaikka,

5 — Tuomion 39 ja 44 kohta.

6 — Edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Debaecker.

7 — S. 1785.

kuten totesin asiassa Lancray [8] antamassani ratkaisuehdotuksessa, "poikkeuksena Brysselin yleissopimuksen 26 artiklassa vahvistetusta pääsäännöstä 27 artiklaa ei ole tulkittava laajasti"; tämän tulkintaehdotuksen osalta on kuitenkin esitettävä, kuten tein selväksi, tärkeä varoitus, että "liian rajoittava tulkinta voisi tehdä tyhjäksi vastaajan puolustautumisoikeudet, mikä on ristiriidassa Brysselin yleissopimuksen tavoitteiden kanssa."

29. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä on asiasta Klomps [9] ja asiasta Minalment [10] löydettävissä selvin tuki sille laajalle tulkinnalle, että 27 artiklan 2 kappaleen tarkoituksena on taata, ettei yleissopimuksen perusteella tunnusteta tai panna täytäntöön tuomioita, jos vastaajalla ei ole ollut tilaisuutta puolustautua asiaa alun perin käsitelleessä tuomioistuimessa.

30. Vastaavalla tavalla asiassa Pendy Plastic Products [11] julkisasiamies Reischl totesi, että 27 artiklan 2 kappale

"heijastaa perustavanlaatuista halua puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen varmistamiseen — — tätä periaatetta pidetään usein osana oikeusjärjestyksen perusteita — — tämänsisältöisiä määräyksiä ei ole tulkittava suppeasti". [12]

31. Yhteisöjen tuomioistuin on oikeuskäytännössään, joka koskee tasapainon löytämistä yleissopimuksen tavoitteen, joka liittyy tuomioiden vapaan liikkuvuuden takaamiseen, ja sen tarpeen välillä, joka liittyy vastapuolen kuulemista koskevan periaatteen noudattamisen takaamiseen, useasti korostanut 27 artiklan 2 kappaleessa annettujen, puolustautumisoikeuksien noudattamista koskevien takeiden perustavanlaatuista merkitystä [13]; jos tällöin puolustautumisen oikeuksien turvaamiseksi on ollut tarpeen, yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut tätä määräystä tavalla, joka on laajentanut sitä muihinkin oikeudenkäynteihin kuin vain niihin, joista on suppeassa merkityksessä jääty pois.

32. Tällaista tulkintaa esittivät myös komissio ja Kreikan hallitus sekä pääasian muutoksenhakijat.

33. Päinvastainen näkemys johtaisi siihen luonnottomaan lopputulokseen, että vastaajien eduksi ei voitaisi soveltaa 27 artiklan

8 — Edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Lancray, ratkaisuehdotuksen 14 kohta.

9 — Edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Klomps, tuomion 9 kohta.

10 — Asia C-123/91, tuomio 12.11.1992 (Kok. 1992, s. I-5661, 18 kohta).

11 — Asia C-228/81, tuomio 15.7.1982 (Kok. 1982, s. 2723).

12 — Ratkaisuehdotuksen 3 b kohta, s. 2743.

13 — Ks. esim. asia 125/79, Denilauler, tuomio 21.5.1980 (Kok. 1980, s. 1553, 13 kohta); edellä alaviitteessä 11 mainittu asia Pendy Plastic Products, julkisasiamies Reischlin ratkaisuehdotuksen 3 kohta; edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Debaecker, tuomion 10 kohta ja julkisasiamies VerLoren van Themaatin ratkaisuehdotus, s. 1784; ks. myös ratkaisuehdotukseni edellä alaviitteessä 10 mainitussa asiassa Minalmet, 11 kohta; ja asia C-474/93, Hengst Import, tuomio 13.7.1995 (Kok. 1995, s. I-2113, 7 kohta).

2 kappaleessa määrättyjä lisätakeita sellaisissa oikeudenkäynneissä, jotka käytiin vaikkakin nimellisesti asianosaisten välillä, käytiin tosiasiallisesti siten, että vastaajat eivät olleet niistä tietoisia ja laillisesti niissä edustettuina; sen sijaan tätä määräystä sovellettaisiin yksipuoliseen tuomioon sellaisen vastaajan eduksi, jolle on annettu tiedoksi haasteasiakirjat, vaikkakaan ei asiaa koskevien prosessuaalisten vaatimusten mukaisesti, kuten asiassa Lancray [14]. Jos puolustuksen oikeuksia katsotaan rajoitetun jälkimmäisessä tilanteessa, niin sitä suuremmalla syyllä näin olisi katsottava ensin mainitun tilanteen osalta, kuten komission edustaja totesi suullisessa käsittelyssä.

34. Päinvastaisesta näkemyksestä aiheutuisi sellainen vaara, että tuomio oikeudenkäynnissä, joka ei täytä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan vaatimuksia oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä, edellyttäisi tunnustamista ja täytäntöönpanoa kaikkialla yhteisössä.

35. Lisäksi tämä tarkoittaisi sitä, että tuomiota, jonka tuomioistuin antaa oikeudenkäynnissä, jota on käyty toisessa sopimusvaltiossa asuvia vastaajia vastaan ilman näiden tietoa asiasta olosuhteissa, joissa yleissopimuksessa ei anneta tuomioistuimelle toimivaltaa, voitaisiin pitää täytäntöönpanokelpoisena, mikä olisi vastoin yleissopimuksen perusperiaatteita.

36. Vaikka tukemani tulkinta on vastoin julkisasiamies Darmonin asiassa Sonntag [15] edellä mainittua kantaa, julkisasiamieheen oli — ymmärrettävästi käsiteltävänä olleen asian olosuhteet huomioon ottaen, joissa kysymys ei ollut virheellisestä edustuksesta eikä siitä, että vastaaja oli kyseisestä oikeudenkäynnistä tietämätön — selvästi vaikuttanut se, että kontradiktorisen oikeudenkäynnin ydin on siinä, että "vastaajalla tai hänen avustajallaan on tilaisuus mainitussa tuomioistuimessa vedota haasteasiakirjojen puutteisiin ja esittää puolustautumisekseen väitteitä sekä prosessinedellytyksistä että asiasisällöstä". [16] Juuri tämä mahdollisuus pääasian muutoksenhakijoilta on tässä asiassa riidan mukaan puuttunut.

37. Voidaan todeta, että julkisasiamies Mayras päätyi asiassa Denilauler [17] samaan lopputulokseen kuin mihin tässäkin ratkaisuehdotuksessa päädytään; tuo asia koski yleissopimuksen soveltamista turvaamistoimia koskeneeseen tuomioon, joka annettiin oikeudenkäynnissä, johon toinen asianosaisista ei osallistunut. Julkisasiamies katsoi 27 artiklan 2 kappaletta voitavan soveltaa

14 — Edellä alaviitteessä 2 mainittu asia.

15 — Edellä alaviitteessä 3 mainittu asia.

16 — Ratkaisuehdotuksen 84 kohta.

17 — Edellä alaviitteessä 13 mainittu asia.

tähän tuomioon johtaneeseen oikeudenkäyntiin ja totesi seuraavaa:

"On kuitenkin kaikkea muuta kuin varmaa, että [27 artiklan 2 kappaleessa] käytettyjä ilmaisuja voidaan soveltaa vain sellaisiin oikeudenkäynteihin, joista toinen asianosaisista on jäänyt pois, siten kuin tämä ymmärretään suppeassa merkityksessä eräissä kansallisissa lainsäädännöissä."

En pidä oikeana sitä, että 27 artiklan 2 kappaleen katsottaisiin koskevan ainoastaan tiettyjen jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiin kuuluvia erityisiä oikeudenkäyntimenettelyjä. Mielestäni tällainen tulkinta olisi liian suppea ja siinä jätettäisiin huomiotta se, että yleissopimus kansainvälisoikeudellisena asiakirjana on riippumaton suhteessa siihen oikeudenkäyntimenettelyjen moninaisuuteen, joka vallitsee sopimusvaltioiden kansallisissa lainsäädännöissä.

Tätä käsitystä tukee 27 artiklan 2 kappaleen englanninkielinen versio ilmaisulla *'judgement —— given in default of appearance'*, jolloin huolellisesti vältetään sanontoja, jotka tuovat mieleen vain tiettyjä kansallisia menettelyjä. Ei ole epäilystäkään siitä, että sanojen tavanomaisen merkityksen perusteella tuomiota, joka on annettu vastaajaa vastaan, ilman että tätä olisi kuultu, on pidettävä tuomiona, joka on annettu 'poisjäänyttä vastaajaa vastaan'. Englanninkielinen ilmaisu viittaa pelkästään vastaajan poissaoloon oikeudenkäynnissä, oli syy tähän sitten mikä tahansa." [18]

38. Yhteisöjen tuomioistuin ei hyväksynyt julkisasiamies Mayrasin arviointia 27 artiklan 2 kappaleesta; sen sijaan se ratkaisi asian siten, että yleissopimuksen soveltamisalaan eivät kuuluneet päätökset, jotka annettiin oikeudenkäynnissä, johon toinen asianosaisista ei osallistunut.

39. Tuomioistuin, jossa täytäntöönpanoa haetaan, edellyttää tietenkin todisteita täysin poikkeuksellisista olosuhteista sen osoittamiseksi, että näennäisesti asianosaisten välillä käydyssä oikeudenkäynnissä annettu tuomio kuuluu 27 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan. Jos tätä määräystä kuitenkin sovelletaan, tuomioistuimen on jo täytynyt tulla vakuuttuneeksi ei pelkästään haastamisen asianmukaisuudesta, vaan myös siitä, että yksittäisessä asiassa ovat käsillä poikkeukselliset olosuhteet, joiden vuoksi on perusteltua katsoa, että haastaminen ei kuitenkaan ole ollut asianmukainen siten, että vastaaja olisi voinut järjestää puolustautumisensa. Arvioidessaan sitä, onko sen käsiteltävänä tällainen asia, tuomioistuin voi ottaa huomioon kaikki olosuhteet, mukaan lukien käytetyt haastamiskeinot sekä kantajan ja vastaajan väliset suhteet. [19] Ei vaikuta kohtuuttoman työläältä

18 — S. 1574. Julkisasiamiehen viittaus englanninkieliseen terminologiaan perustuu virheelliseen käsitykseen, koska ilmaisulla *"judgement in default of appearance"* on Englannin oikeudessa edelliselle vuosisadalle ulottuva kiistämätön perinne; ilmaisu jäi pois käytöstä vasta vuonna 1979, jolloin Rules of the Supreme Courtin terminologia muuttui: ks. RSC, Ord. 13, ja SI 1979 nro 1716.

19 — Edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Klomps, tuomion 19 ja 20 kohta. Ks. myös luettelo niistä poikkeuksellisista olosuhteista, jotka komissio esittää edellä alaviitteessä 2 mainitussa asiassa Debaecker ja jotka ilmenevät julkisasiamies VerLoren van Themaatin ratkaisuehdotuksen 10 kohdasta, s. 1787; yksi ryhmä tässä luettelossa ovat henkilöt, jotka "eivät voi puolustautua sellaisten ulkoisten olosuhteiden vuoksi, joista heitä ei voi pitää vastuullisena.".

tai yleissopimuksella luotua järjestelmää vaarantavalta edellyttää, että tuomioistuin tekee tällaisen ennakkoarvion nyt käsiteltävän tilanteen kaltaisissa tilanteissa, jotta varmistetaan se, sovelletaanko määräystä.

40. Lopuksi on todettava, että 27 artiklan 2 kappaleen kannalta on selvästikin merkityksetöntä se, että pääasian muutoksenhakijat saivat sittemmin tiedoksiannolla tietää tuomiosta ja että he eivät käyttäneet Saksan oikeuden mukaista mahdollisuutta saada tuomiota kumotuksi edustuksen puuttumisen vuoksi. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Minalmet [20] antamassaan tuomiossa:

"Merkityksellinen hetki vastaajan puolustautumisen kannalta on näet se hetki, jolloin asia tulee vireille. Mahdollisuus käyttää myöhemmin muutoksenhakukeinoja sellaista yksipuolista tuomiota vastaan, joka on jo täytäntöönpanokelpoinen, ei voi olla tuomiota edeltävään puolustautumiseen rinnastettavissa oleva keino."

41. Tämän perusteella katson, että tuomio sellaisessa näennäisesti asianosaisten välillä käydyssä oikeudenkäynnissä, josta vastaaja ei ollut tietoinen ja jossa hän ei ollut pätevästi edustettuna, on 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan annettu tuomio.

20 — Edellä alaviitteessä 10 mainittu asia, tuomion 19 kohta.

Yleissopimuksen 29 artiklan rajoitus: kielto ottaa tuomion asiaratkaisu uudelleen tutkittavaksi

42. Kansallisen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee ennen kaikkea sitä, kielletäänkö 29 artiklassa tuomioistuinta, jossa tunnustamista haetaan, tutkimasta, oliko vastaaja pätevästi edustettuna.

43. Kun on hyväksytty, että tuomio oikeudenkäynnissä, jossa vastaaja ei ollut pätevästi edustettuna, voi olla 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetulla tavalla poisjäänyttä vastaajaa vastaan annettu tuomio, on selvää, että 29 artiklalla ei voi olla kansallisen tuomioistuimen ensimmäisessä kysymyksessä esittämää vaikutusta, koska silloin 27 artiklan 2 kappaleella ei olisi enää mitään merkitystä: yhdellä määräyksellä estettäisiin kansallista tuomioistuinta selvittämästä, sovelletaanko muuta määräystä tietyssä asiassa.

44. Katson siten, että siltä osin kuin vastaaja on vedonnut edustuksen pätemättömyyteen sen osoittamiseksi, että tuomio, jota haetaan täytäntöönpantavaksi, on poisjäänyttä vastaajaa vastaan annettu tuomio ja että 27 artiklan 2 kappaleen suojaa sen vuoksi voidaan soveltaa, tuomioistuin, jossa täytäntöönpanoa haetaan, on selvästi toimivaltainen tutkimaan tämän seikan (vaikka, kuten edellä

todettiin, jotta asianosaisten välillä käydyssä oikeudenkäynnissä annettua tuomiota voitaisiin pitää 27 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan kuuluvana, edellytetään, että näytetään toteen täysin poikkeukselliset olosuhteet).

45. Katson kuitenkin, että on aihetta lyhyesti tarkastella 29 artiklan soveltamisalaa vaikkapa vain sen estämiseksi, että perusteettomasti yleistettäisiin tässä asiassa tehty päätelmä siitä, että tuomioistuin, jossa täytäntöönpanoa haetaan, voi ottaa uudelleen tutkittavaksi täytäntöönpanopyynnön kohteena olevaa tuomiota koskevan prosessuaalisen kysymyksen.

46. Mielestäni olisi tavanomaisen käytännön venyttämistä katsoa, että tuomion asiasisältöön kuuluisivat sellaiset erottamattomasti prosessuaaliset seikat kuten haastaminen ja edustus. Koska prosessuaaliset sääntöjenvastaisuudet eivät kuulu tuomion asiasisältöön ja koska ne sen vuoksi eivät kuulu 29 artiklan kiellon soveltamisalaan, nousee vastaavasti esiin kysymys siitä, voiko tuomioistuin, jossa täytäntöönpanoa haetaan, vapaasti tutkia minkä tahansa prosessuaalisen sääntöjenvastaisuuden.

47. Katson, että vastaus tähän yleiseen kysymykseen on selvästi kieltävä, riippumatta siitä, millainen vastaus ennakkoratkaisukysymykseen tämän asian erityisten olosuhteiden vuoksi annetaan.

48. Mielestäni perusteet täytäntöönpanosta kieltäytymiselle on tyhjentävästi asetettu 27 ja 28 artiklassa, eikä prosessuaalisia sääntöjenvastaisuuksia voida tutkia, jollei niitä koske jokin näissä artikloissa määrätty peruste, siitä huolimatta, että nämä sääntöjenvastaisuudet eivät kuulu tuomion asiasisältöön ja että 29 artikla ei koske niitä.

49. Asiaa koskevien määräysten yhteisvaikutus tukee vahvasti sitä näkemystä, että ne sääntöjenvastaisuudet, joiden perustella tuomioistuimen, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa haetaan, on siitä kieltäydyttävä, on tyhjentävästi lueteltu 27 ja 28 artiklassa.

50. Yleissopimuksen III osaston otsikkona on "Tunnustaminen ja täytäntöönpano". Tämän osaston 1 jaksoon, jonka otsikko on "Tunnustaminen", kuuluvat 26—30 artikla. Yleissopimuksen 26 artiklassa asetetaan perusperiaate, jonka mukaan sopimusvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista. Yleissopimuksen 27 artiklassa todetaan, että "tuomiota ei tunnusteta" tietyissä erityisolosuhteissa. Yleissopimuksen 28 artiklassa todetaan, että "[t]uomiota ei tunnusteta myöskään" eräissä muissa erityistapauksissa. Yleissopimuksen 29 artiklassa todetaan yksiselitteisesti, että ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi. (Yleissopimuksen 30 artiklassa määrätään tunnustamiskäsittelyn lykkäämisestä, jos kyseiseen tuomioon on haettu muutosta.)

51. Tuossa yhteydessä 29 artikla toimii päätepisteenä: se muistuttaa tuomioistuinta, jossa tunnustamista haetaan, siitä tuomioiden vapaata liikkuvuutta koskevan järjestelmän peruspilarista eli siitä perusperiaatteesta, että lähtökohtaisesti sen on tunnustettava tuomio. Kuten julkisasiamies Mayras totesi asiassa Denilauler [21], "yleissopimuksen olennainen sisältö on se, että tuomioistuimella ei ole tuomiovaltaa jutun asiasisällön osalta". [22]

52. Tällä järjestelyllä on myös heijastusvaikutuksia III osaston 2 jaksoon, jonka otsikko on "Täytäntöönpano;" yleissopimuksen 31 artiklassa määrätään, että tuomio on pantava täytäntöön, kun tuomio asiaan osallisen hakemuksesta on julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi; yleissopimuksen 32 ja 33 artiklassa määrätään menettelystä, jossa täytäntöönpanokelpoisuutta haetaan; yleissopimuksen 34 artiklassa määrätään, että hakemus "voidaan hylätä *ainoastaan* jollakin 27 ja 28 artiklassa mainitulla perusteella" [23], ja heti sen jälkeen kolmannessa kappaleessa toistetaan, että ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi (Muut määräykset 2 jaksossa koskevat muita menettelyseikkoja, lähinnä muutoksenhakua täytäntöönpanoon).

53. Olennaiset määräykset 2 jaksossa heijastavat sanamuodoltaan selvästi 1 jakson sisältöä; niiden sanamuoto on mielestäni yksiselitteinen, mikä tukee siten 1 jakson tulkitsemista vastaavalla tavalla, vaikka 1 jakso valitettavasti ei olekaan yhtä yksiselitteisesti muotoiltu.

54. Yleissopimuksen järjestelmä ja tavoitteet tukevat siten näkemystä, että perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle on määritelty tyhjentävästi 27 ja 28 artiklassa ja että prosessuaaliset sääntöjenvastaisuudet voivat olla tällainen peruste ainoastaan silloin, jos niihin sovelletaan näitä artikloja.

Yleissopimuksen 27 artiklan 1 kappaleen soveltamisala: valtion oikeusjärjestyksen perusteet (ordre public)

55. Hoge Raadin toinen kysymys koskee tilannetta, jossa vastaaja ei ole pätevästi edustettuna ja jossa hän ei ole tietoinen oikeudenkäynnistä; sen osalta se kysyy, kielletäänkö 27 artiklan 1 kappaleessa tunnustamasta tuomiota, vaikka vastaaja myöhemmin saa tuomiosta tiedon ja vaikka hän jättää käyttämättä tuomion antamisvaltion prosessilainsäädännössä annetut muutoksenhakukeinot.

56. Tämä kysymys ei mielestäni ole enää ajankohtainen, jos näkemykseni siitä, että 27 artiklan 2 kappaletta sovelletaan, on oikea, koska valtion oikeusjärjestyksen perusteita

21 — Edellä alaviitteessä 13 mainittu asia.
22 — S. 1582.
23 — Kursivointi kirjoittajan.

koskeva poikkeus ei koske 27 artiklan muissa kappaleissa tarkoitettuja tilanteita: katso asia Hoffmann [24]. Tässä asiassa yksi kysymyksistä oli se, estääkö 27 artiklan 1 kappale tai saman artiklan 3 kappale (jossa kielletään tunnustamasta tuomiota, joka on ristiriidassa sellaisen aikaisemman tuomion kanssa, joka on annettu samojen asianosaisten välillä siinä valtiossa, jossa tunnustamista haetaan) saksalaisen elatusapupäätöksen tunnustamisen. Yhteisöjen tuomioistuin totesi yksiselitteisesti, että

"yleissopimuksen järjestelmän mukaan valtion oikeusjärjestyksen perusteisiin vetoaminen —— on joka tapauksessa poissuljettu, jos, kuten tässä asiassa, kysymyksenä on, onko ulkomaalainen tuomio yhteensopiva kansallisen tuomion kanssa, koska tällöin ongelma on ratkaistava 27 artiklan 3 kappaleen erityismääräyksen perusteella". [25]

57. En näe mitään syytä, minkä vuoksi 27 artiklan 2 kappaleen soveltamisalaan kuuluvien asioiden osalta ei sovellettaisi yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisua, jonka mukaan nojautuminen valtion oikeusjärjestyksen perusteita koskevaan poikkeukseen ei ole mahdollista, jos asiaa koskee erityismääräyksenä 27 artiklan 3 kappale.

58. Tätä näkemystä tukee myös se, kuten julkisasiamies Capotorti totesi asiassa Rohr [26] 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetuista olosuhteista, että "puolustautumisoikeuksien suoja on Brysselin yleissopimuksessa taattu erityismääräyksellä eikä valtion oikeusjärjestyksen perusteita koskevalla määräyksellä".

59. Vaikka saattaakin vaikuttaa siltä, että tämän kanssa on ristiriidassa julkisasiamies Reischlin asiassa Pendy Plastic Products [27] esittämä ja edellä tämän ratkaisuehdotuksen 30 kohdassa toistettu näkemys, koska puolustautumisoikeuden kunnioittamisen periaatetta pidetään usein valtion oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvana seikkana, jolloin sitä ei ole tulkittava suppeasti; julkisasiamies Reischlin ratkaisuehdotuksesta ilmenee, että hän viittaa Yhdistyneen kuningaskunnan esittämiin huomautuksiin siitä, että "27 artiklan 2 kappaleen tarkoituksena on taata oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan periaatteen noudattaminen, jolloin tuomion tunnustamisesta on kieltäydyttävä, jos vastaajalla ei ole ollut tilaisuutta perehtyä haasteasiakirjojen sisältöön". [28] Vastaavasti hän käyttää valtion oikeusjärjestyksen perusteiden käsitettä erityismerkityksessä tarkoittaen sillä periaatetta vastapuolen kuulemisesta.

60. Sen vuoksi tuo toteamus vahvistaa mielestäni vain sen, kuten edellä esitettiin, että periaate puolustautumisoikeuden kunnioittamisesta, joka on sisällytetty 27 artiklan 2 kappaleeseen, on niin perustavanlaatuinen,

24 — Asia 145/86, tuomio 4.2.1988 (Kok. 1988, s. 645).
25 — Tuomion 21 kohta.
26 — Asia 27/81, tuomio 22.10.1981 (Kok. 1981, s. 2431, s. 2444).
27 — Edellä alaviitteessä 11 mainittu asia.
28 — Ks. tuomio, s. 2730.

että tämän määräyksen on katsottava tarkoittavan tässä oikeudenkäynnissä vallitsevaksi väitettyjä olosuhteita. Tämän vuoksi on tarpeetonta tutkia asiaa valtion oikeusjärjestyksen perusteita koskevan poikkeuksen kannalta.

Ratkaisuehdotus

61. Katson siten, että kolmanteen kysymykseen ehdotetun vastauksen vuoksi ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

62. Ottaen huomioon kansallisen tuomioistuimen kysymysten sanamuodon ja ehdottamani vastauksen on vielä kerran korostettava, että väitettyjä olosuhteita, jotka ovat antaneet tuomioistuimelle aiheen pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua, ei voida tässä vaiheessa pitää muina kuin ainoastaan hypoteettisina. Sen vuoksi toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen on, ennen kuin se ratkaisee asian yhteisöjen tuomioistuimen sille esitettyihin kysymyksiin antamien vastausten perusteella, selvitettävä itselleen näiden seikkojen todenperäisyys.

63. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi Hoge Raadin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

"Vaikkakaan vastaajan ei ole todettu jääneen pois oikeudenkäynnistä, Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaletta sovelletaan sellaiseen asiaan, jossa haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ei ole annettu asianmukaisesti tiedoksi niin hyvissä ajoin, että vastaaja on voinut valmistautua vastaamaan asiassa, ja jossa vastaaja ei ole ollut oikeudenkäynnissä pätevästi edustettuna."